

Innhold

Forord	3
Introduksjon	11
I spenning mellom kaos og kontroll	
Barns rett til fleksibilitet og romslighet.....	13
Bokas oppbygning.....	17
Hvem boka henvender seg til.....	18
DEL I DANNING OG OMSORG I LEK OG LÆRING	
1 Kunstneriske bevegelser i danning, lek og læring	23
I kunstneriske former.....	24
Rett til egen opplevelse i kunstfagene	27
Formingsaktiviteter – et fruktbart yrkesbegrep?	29
De er jo nysgjerrige og balansekunstnere.....	30
Kunstfag og profesjonsnærhet	37
Å bygge på fagtradisjoner	38
Responderende nærvær	40
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	43
2 Teoretiske innfallsvinkler	45
Det faglige i kunst, kultur og kreativitet.....	46
Tre artefaktnivåer i barnehagen.....	47
Om sannhet og manglende representasjon	51
Danning gjennom flytsoner i form-og designlek	55
Stillferdige omdreiningspunkter	58
Habitus og illosio som del av verdiperspektiv	59
Flyt og estetiske dimensjoner i stille samtaler	62
Utelukkelse og innovative materialer.....	65
Omsorg for kunstfaglig danning	68
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	71

3 Røtter og vinger – barnehageformings egenart og historikk	73
Fortid er et speil på nåtid og fremtid	76
Finnes barnehageforming?	78
Lekforkjemperne Kirsten Baardson og Eva Balke	81
Strømnes: kamp med materialer	84
Å eksperimentere med materialer på nye måter	87
Formingslek og alternative kommunikasjonsformer.....	88
Hvorfor forsvant formingslek?	89
Formskapende lek og gjenbruk	92
Forskning på barn, ting og rom.....	96
Den skapende fantasien og personalrollen.....	97
Affordances – fortolkninger her og nå	100
Arven fra Balke og Baardson.....	104
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	105

DEL II IMPROVISASJON I BARNEHAGE OG UTDANNING

4 Hva er egentlig improvisasjon i barnesammenheng	109
Improvisasjonsblikket og medprodusenter	110
Hva er improvisasjon?	113
Johnstones metode for improvisasjon og lek	117
Barn og kunstnere i estetiske vibrasjoner.....	118
Erenesto Neto – lek i kunstrom.....	121
Skapende fantasi er en tankemulighet.....	123
Kreativitet og kreative bevegelser	124
Ukjente kreative faktorer med ett- og toåringer.....	125
Estetiske intelligens, baby-art og det ekspressive.....	129
Estetiske hendelser med og for de yngste	130
Lek, formgiving og medvirkning	132
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	135
5 De yngste barnas kunstneriske former	137
Anerkjennende rablemiljøer og faglighet	138
Deltaker og medskaper i eget liv.....	139
Kroppslig formsport med de yngste	141
Barns formglede og tegnelek	144
Fantasi, kreativitet og læring	146
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	147
6 Improviserende veiledning – å lytte til noe ukjent og forandres	149
Jazz, lek og ytringsfrihet	152
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	155

DEL III BÆREKRAFTIGE TENKNINGER I KUNSTFAG

7 Personalet som bærekraftig ressurs	159
Personalet som kunstnerisk ressurs	160
Makten over barnehageverkstedet.....	165
«Fra vann til havfruemønster» og prosessmåter	167
Barns kunstneriske liv.....	169
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	171
8 Den bærekraftige barnehagen	173
Kulturbegrepet i barnehagen	176
Det bærekraftige i kunst, kultur og kreativitet.....	178
Urfolks rettighetsprinsipper og bærekraft	181
På egen bein på kortreiste kulturstier	183
De kortreiste kunstneriske arenaer.....	185
Barneledede oppdagelsesturer	187
«Open-ended»-materialer og gjenbrukssenter	192
Omsorg i kunstneriske forstyrrelser	196
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	199
9 Samisk barnehage og kulturelle hverdagsartefakter	201
Samisk forvaltningsområde - tryggere identitet	202
Lokal kunst og kultur i samiske tradisjoner.....	204
Åtte årstider i samisk kalender.....	204
Det samiske = mangfoldig og ulikt	206
Márkománák samisk barnehage	207
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	213

DEL IV VERKSTEDER OG ESTETISKE LÆRINGSPROSESSER

10 Kunstfaglige muligheter i prosjektbasert tenkning	217
Den estetiske synsvinkel.....	219
Tid nok til estetiske fordypelse	222
Læringssyn utgått fra prosjektbasert tenkning	226
Iscenesatte kunstrom	227
Kjennetegn ved prosjektbasert tenkning.....	228
Deltakerorientert tenkning.....	229
Tid nok til estetiske hendelser	230
Kooperative måter i romlig billedskapning	231
Objekter – «en kasse full av noe han fant på loftet»	232
Lommelyktprosjektet – lysstråler fant detaljer	233
Duplobilder og kjente leker	238
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	241

11 Bevegelig innhold og posisjoner med ett- og toåring	243
Et tidsbegrenset ekspressivt laboratorium blir til.....	246
Rådende diskurs og kritisk refleksjon.....	252
Tre mulige faser i kunstprosjekter i barnehagen.....	253
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	254
12 Flyktige, faste og mobile verksteder	257
Flyktige verksteder	260
Faste verksteder.....	261
Mobile verksteder	262
Et gjennomtenkt utforskermiljø	265
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	267
13 «Starten til varierte verksteder finnes allerede i barnehagen»	269
Materialer gis mening først ved bruk.....	272
«Komsammen» i kunstneriske prosesser.....	274
Ekspressive uttrykksmåter	276
Refleksjonsspørsmål og diskusjonsområder	278
Litteraturliste	279
Stikkord	287